

L'ESQUELLA

DE LA TORRATXA

REDACCIÓ: ARAGÓ, 290
TELEFON 23994

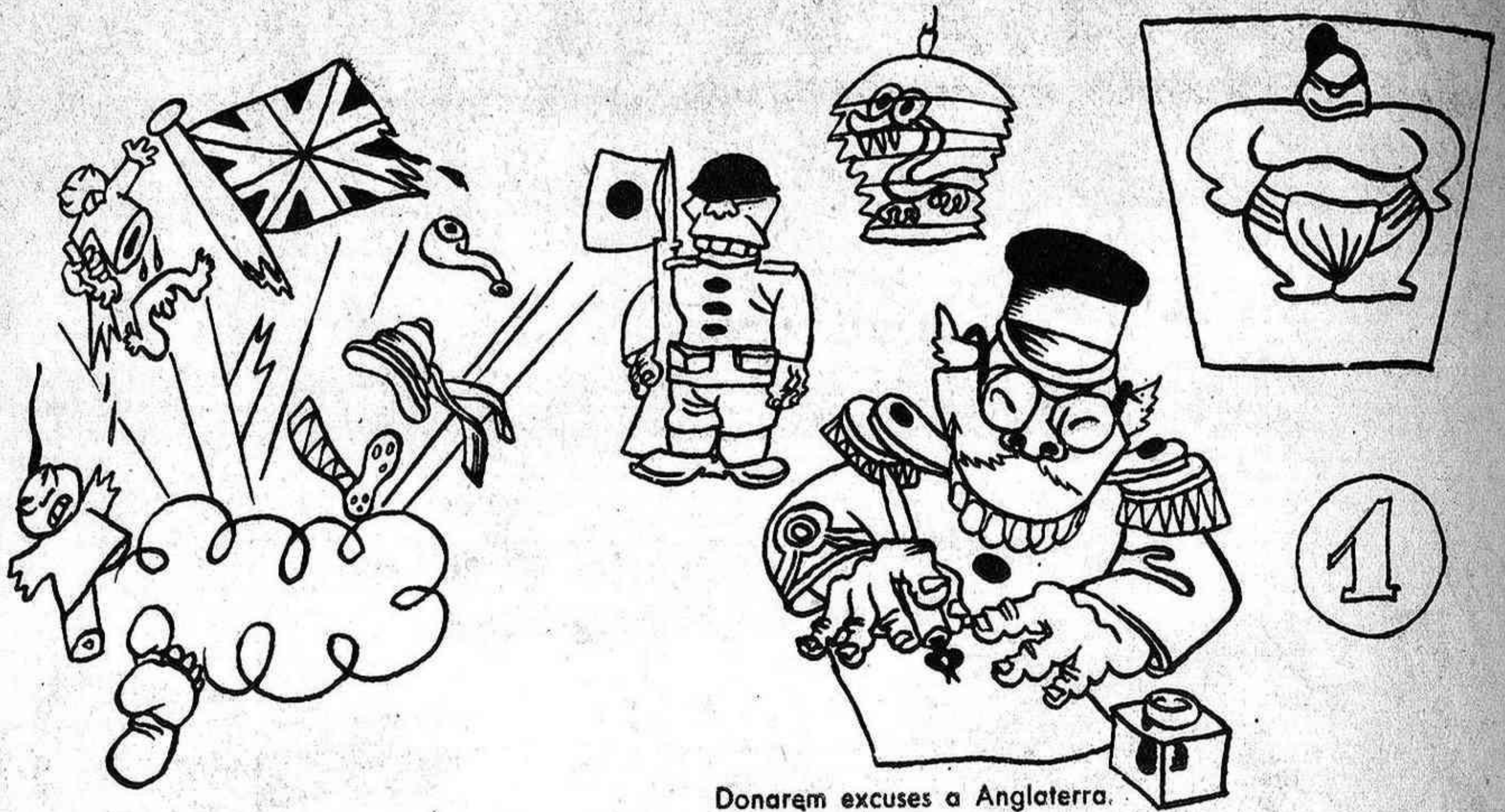
ADMINISTRACIÓ: RAMBLA DEL MIG, 17
TELEFON 19937

BIBLIOTECA
MERTANY A LA
PATENEU BARCELONES

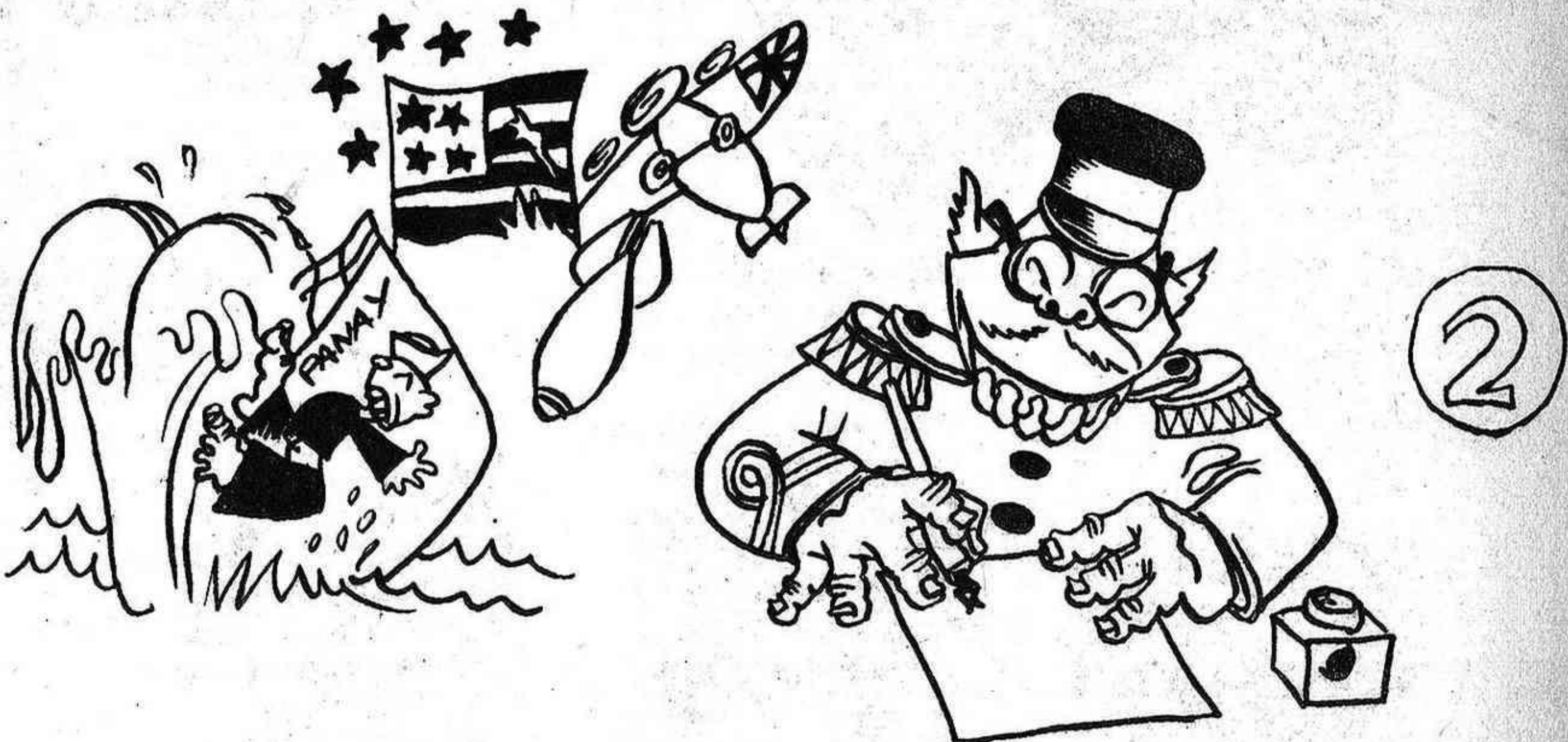

Rosal Carner

— Que van a Londres?
 — Sí. Tots els camins menen a Roma.

Donarem excuses a Anglaterra.

Donarem excuses al Estats Units.

Caldrà que doni excuses a l'Emperador.

Barceloneta

EDITORIAL

A petició de nombroses famílies, al setè dia va ressuscitar

Quan ara fa dues setmanes vàrem llegir en el darrer número de L'ESQUELLA que L'ESQUELLA es moria, vàrem quedar morts. Però quan ben llegit i rellegit l'article que ens certificava la defunció, vàrem repassar el número des de la primera a l'última pàgina, vàrem comprendre que, com deia l'article d'acomiadament, no es tractava més que d'una broma. I, en efecte, no podia pas ésser d'altra manera, ja que, com els nostres lectors varen poder veure tot seguit, si bé teníem ja sis dibuixants al front dibuixant a trets l'enemic com en el circ, però a l'inrevés del circ, encertant-lo, cosa que té més mèrit que no pas el que fan al circ, i n'hi marxaven dos més, total vuit, en el número de L'ESQUELLA a què ens referíem hi havia encara una reserva de set notaires tan bons com els vuit que tenim al front.

Així, doncs, es preguntarà el lector, i ens preguntarà, a què va ésser deguda aquella decisió sobtada, i a què és deguda aquesta sobtada contradic-

ció? Les causes són diverses i variades. Una d'elles és que nosaltres també, com Hitler, hem volgut demostrar que podem fer i guanyar tants plebiscits com vulguem; una altra, que ens donàvem una mica de vergonya que morint com es mor al front, nosaltres moríssim tan poc a la reraguarda; una altra, d'ordre religiós: després de la setmana de Passió havia fatalment de venir Pasqua de Resurrecció. I com els anglesos, en signar el pacte anglo-italià han comès una mena de suïcidi, nosaltres hem decidit cometre una veritable resurrecció, encara que amb un cert retard. I en fi; ben pensat, hem descobert que la gent d'edat i de xacres físiques que els impossibilitava d'anar al front, tenien un lloc ineludible al front de la reraguarda; que l'humor no era pas privatiu de la primera ni de la segona ni de la tercera joventut; que els nostres humoristes vells se'ns haurien revoltat si els arrasàvem la trinxera; que una reraguarda

sana ha de treballar molt seriosament per ajudar el front a aixafar l'enemic, però que el mal humor treballa a favor seu; que si els francesos diuen que rira bien qui rira le dernier, per acabar essent els darrers a riure no hi ha com no deixar de riure; que hi ha en l'enemic tantes coses risibles que són altres tants punts vulnerables, que seria traïció no atacar-lo per on més es descobreix, perquè el ridícul mata. I, si mata, per què no usar aquesta arma?

I és per totes aquestes poderosíssimes raons i pel resultat del plebiscit, i, a petició de les innombrables famílies que ens ho han demanat i dels nostres estimats dibuixants Nyerra, Kalders i Martí Bas que en saber-ho han retirat les seves forces del front per defensar L'ESQUELLA amenaçada, decidim, per causa de força major, acabar la broma de no sortir i continuar la broma sortint.

I ací ens teniu, ressuscitats al setè dia, més decidits que mai, si això fos possible.

—Aquí fins els llagostins són "rojos"

"El Japó no ha comprès que l'eix anticomunista va contra Espanya i França i no contra Xina, i ara li toca el rebre" ...diuen als cercles diplomàtics alemanys

Berlín, 40.—En els cercles diplomàtics d'aquesta capital es nota una gran preocupació pel que passa a Xina. L'altre dia vàrem entrar al Cercle Diplomàtic dels Senyors i, en efecte, tots els socis estaven preocupats. Jugaven, com de costum, al billar, al tresillo o bé als escacs, i a les sales reservades al baccarat, a la ruleta i a l'homosexualisme; però en totes les cares s'hi reflectia la gran preocupació.

—Què és el que els preocupa?—preguntàrem al conserge.

—La qüestió de Xina.

—Ah, vàrem fer nosaltres un cop en possessió d'aquesta valuosa informació. I anàrem a trobar el soci més preocupat de tots, que de tan preocupat que estava no jugava a res perquè no devia estar per jocs.

—Per què —li vàrem preguntar— us preocupa tant la qüestió de Xina?

—Vós no sòu diplomàtic. Què hi feu, doncs, ací?

—Faig la pregunta diplomàticament. Com que he vist que el cercle era obert, he entrat i així ja està tancat.

—Ah! ja veig que sou diplomàtic. Bé; la

qüestió de Xina ens preocupa per moltes raons. Imagineu-vos que nosaltres els alemanys tenim la culpa de què Xina pegui al Japó, el nostre aliat! No estariem preocupat vós?

—Sí, és clar; però no veig per què.

—Es claríssim. Nosaltres vàrem enviar instructors a l'exèrcit xinès; quan el vàrem tenir ensenyat, va que ens aliem amb el Japó, i fem el pacte anticomunista. Aleshores al Japó li dona la gana de dir que els xinesos són comunistes i s'hi tira de cap. Nosaltres prou els dèiem que els comunistes eren els espanyols; però ca barret! Els nipons no estan per brocs i aleshores es posen a cridar que, a més dels xinesos, els únics comunistes són els russos i que aviat ho seran els nord-americans! Voleu conflicte més gros? Perquè nosaltres sostenim que després del espanyols els únics comunistes són els francesos! Quins maldecaps Mein Kampf!

—I què vàreu fer?

—De moment dir als japonesos que anessin amb compte perquè nosaltres havíem ensenyat l'exèrcit xinès. No ens en varen fer cas. Després els vàrem fer observar que en-

cara que tot el Japó en pes es traslladés a Xina i l'envaís, per als xinesos seria com si tal cosa, perquè Xina és prou gran per engolir trenta Japons i després...

—Home, sigui diplomàtic!

—Bé; és un dir. Tampoc no en varen fer cas. Els vàrem explicar el cas de Napoleó a Rússia i els vàrem dir que si ells es llançaven contra Xina i els xinesos reculaven no més, els japonesos es trobarien perduts en la immensitat del país.

—I res.

—I res. Aleshores, és clar, com que el pacte antisoviètic va, com el seu nom indica, contra Espanya i França, vàrem decidir acollir-nos a la política de No Intervenció.

—Ah, ja; com a Espanya.

—Sí.

—I envieu armes als japonesos.

—No; a Xina hi intervenim de la mateixa manera que intervenen França i Anglaterra, quins porcs!, a Espanya. Els enviem ambulàncies. Ara els japonesos es trobaran que els xinesos ferits es quareixen i no sabran d'on els ve el cop.

—Així, l'eix està trencat?

—I ara! Cert és que Itàlia s'entén amb Anglaterra i França i nosaltres ens entenem amb Xina, on tenim interessos; però quan el Führer vagi a Roma posarà les coses al seu lloc i el Duce tornarà a fer bondat tant si vol com si no vol. Nosaltres tenim el Brenner!

—Sí? I què?

—Que es recordi de Brennus: *Vae victis!*, o sigui, com diu molt bé la Història d'Espanya:

«*Ay de los vecinos!*»

—De los vencidos, voldreu dir.

—Bé, sí; és igual.

CONSELL ALS QUI SURTEN DE NITS

Atenció als gentlemen's agreementitzadors!

L'altra nit, aprofitant la fosca regnant, es desenvolupà en els nostres carrers un drama terrible, del qual anem a donar compte als lectors.

Passava per la vorera un senyoràs, un d'aquells senyorassos eternals, pels quals passen

en va tots els dinous de juliol. L'home anava tip, com van tips tots aquells ciutadans que poden anar a sopar en un restaurant no-popular.

Doncs bé, com anàvem dient, en ésser a una cantonada, de darrera de la fosca de la nit i d'una casa de tres pisos, va eixir-li un malfactor.

Segurament anava sense afaitar. No ho sabem, perquè la nit era fosca. Sabem només que esgrimia una descomunal navalla, amb el mànec de la qual clavà una formidable patacada al cap del senyoràs.

El senyoràs anà a parar a terra. Després, galantment, el malfactor l'ajudà a posar-se dret, mentre encetava el següent diàleg:

—La cartera, si us plau!

—No us la vull donar!...—aconseguí congegir el senyoràs.

Patapam!!! Una altra patacada i el senyoràs va novament per terra, després d'haver divisat les estrelles pel damunt del terrat de la casa de tres pisos.

Però el malfactor, amb una constància admirable, tornà a ajudar a incorporar-se el senyoràs.

—Senyor —li digué—, us demanava simplement la cartera. Ara, en vista de les vostres bones disposicions, no tinc altre remei que el demanar-vos també el rellotge.

—Us juro que no tinc rellotge...

El «client» no pogué acabar la frase, car un directe a la batxa el deixà «k. o.» damunt l'empedrat.

Però, educat que era el malfactor, tornà a oferir els braços al senyoràs tossut.

—No temeu —li digué—. Tot això no són sinó compliments. Us juro que no vull sinó el vostre bé. Precisament, a més de la cartera i del rellotge, haurieu de donar-me el vostre vestit...

Ací, el senyoràs ja no resistí. A la claror d'una pila «Lot» que el malfactor es tregué de la butxaca, l'home lliurà la cartera i el rellotge, i acte seguit començà a despullar-se, donant peça darrera peça a l'altre.

Vetací l'atracament que l'altra nit presenciàvem en un dels nostres pocs concorreguts carrers. Trobem que l'autoritat hauria de prendre les seves mesures perquè robatoris tan escandalosos no poguessin ésser portats a terme en una ciutat que es diu civilitzada.

Erràtum

Alto les seques! Amic linotipista, llenceu l'anterior notícia. Ara, ben informats, resulta que l'escena que presenciaren els nostres ulls i que hem procurat descriure amb la màxima objectivitat, no era pas un atracament. Les aparençes, una vegada més, enganyen. Es tractava, simplement, que els protagonistes de l'escena estaven conclouent un «gentlemen's agreement».

Res de salvatjades ni de vergonyes piques, doncs. Simplement un acte diplomàtic tal com arreu del món el practiquen la gent ben educada.

Si un dia, doncs, amic lector, aneu pel carrer i us gentlemenagreementegen, no ho denuncieu a la policia, sinó que, a l'inrevés, enorgulliu-vos d'haver estat gentlemenagreementitzat.

I que aquell que us desgentsagreementitzegí, un bon desgentsagreementitzador serà.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

S'HO FA PAGAR

50 cèntims 50

Valdrà d'ara endavant L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Vosaltres ho heu volgut!

No us queixeu, doncs!

Nosaltres volíem plegar i havíem dit que plegàvem. Ara, a petició de nombroses famílies que no la llegien, L'ESQUELLA es repensa i torna a sortir, però

US COSTARA CAR!

De totes maneres procurarem fer riure més que abans, si això es possible, pel nou preu irrisori de:

50 cèntims 50

No es tracta de cap «gentlemen's agreement» De quina manera tan senzilla Itàlia no podrà complir el pacte amb Anglaterra

IMPORTANTES DECLARACIONS DEL COMTE CIANO

Roma, 21 (Del nostre emboscat especial). — Tan aviat com vàrem acabar la lectura del text del resum del text del tractat anglo-italià que publicaven els diaris d'ahir, vàrem comprendre que ni el text no era el text, ni el resum no era el resum, ni el tractat no era el tractat. Es per això que, després de prendre una decisió amb melindros vàrem anar a casa del comte Ciano per treure'n l'aigua clara.

—El comte Ciano? —vàrem preguntar al camisa negra que ens va obrir (ens va obrir la porta, no el ventre, com el lector hauria de suposar).

—El comte no hi és. De part de qui?

—De part del sogre. Hi és?

—Oh! Noa mancava piú! Passate, passate.

I vàrem passar. El camisa negra ens acompanyà a la sala de rebre, ens tancà amb pany i clau i sentírem els seus passos, trap, trap, trap, que s'allunyaven.

La sala era una sala gran i ben decorada. A les parets hi havia quadres i a les vitrines records: un retrat del general Baratieri perseguit pel Negus Menelik; una fotografia de la batalla del Caporetto, alguns objectes i peces de vestir, com sabates, calçotets, etc., amb uns rètols artístics que deien: «Ricorço di Guadalajara.» En el lloc d'honor, molt ben enquadrat, el telegrama de Hit-

ler a Mussolini participant-li l'ocupació d'Àustria i l'arribada de les tropes alemanyes al Brenner.

Mentre estàvem examinant tots aquests curiosos objectes, el pany de la porta féu ricrac i la porta nyiiiiiic, i una veu enèrgica digué:

—*Questa porta bisogna olio della Spagna.*

I el que pronunciava aquesta consigna, entrà.

Nosaltres dissimulàrem i seguírem contemplant aquell bé de Déu de records guerrers. El comte Ciano se'ns apropà i, com aquell qui no diu res, observà en italià:

—Sí, és la sala de rebre.

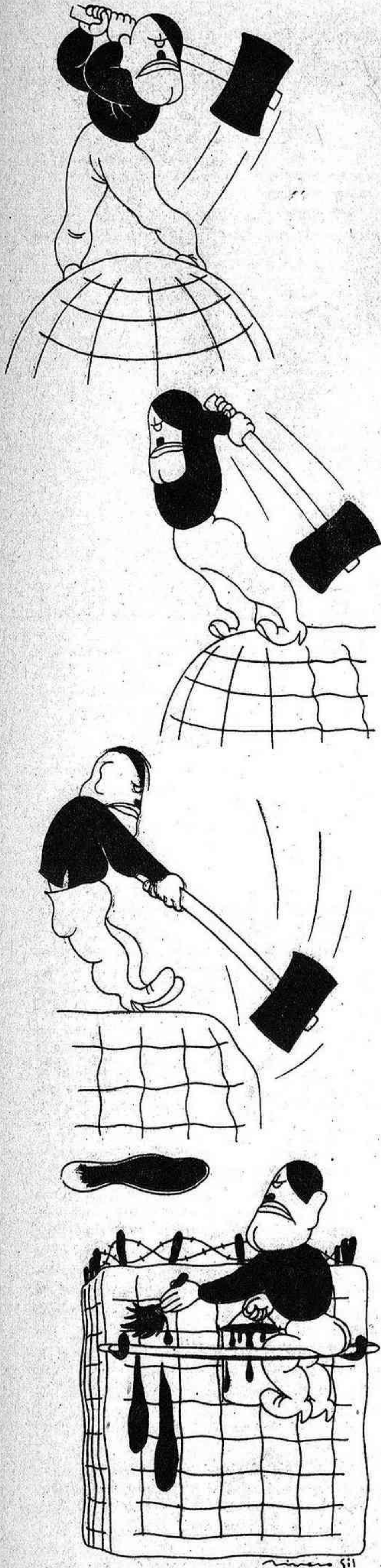
El glaç estava trencat; ens giràrem, i signor conte per ací, signor conte per allà, començàrem l'entrevista. El comte Ciano, com el seu nom ja ho indica, és un home molt campetciano.

—*Bene, bene, bene* —dèiem nosaltres, carronejant el poc italià que sabem—. I què me'n diu el signor conte de l'acord amb Anglaterra? Déu estar content, no?

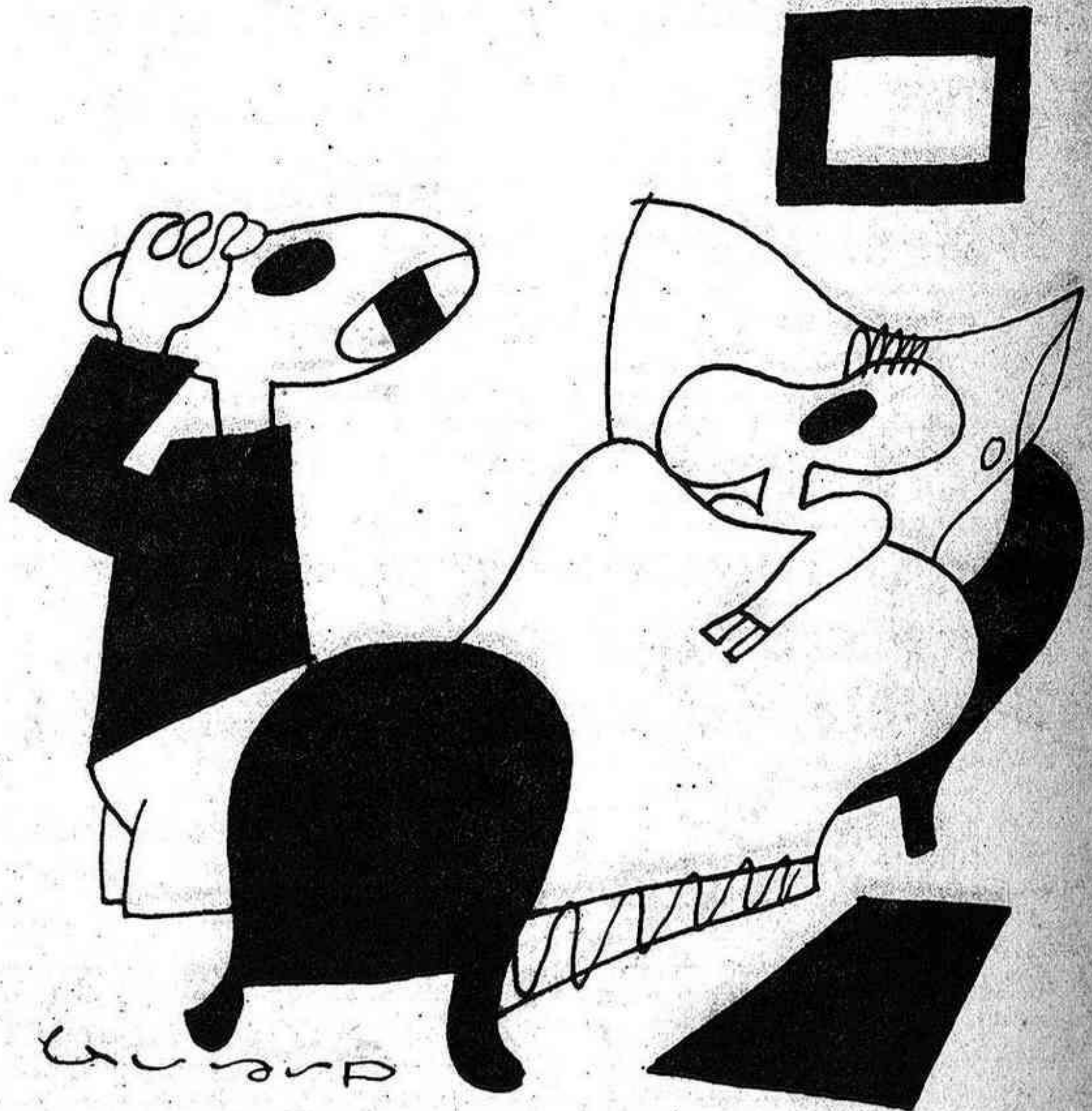
—Psé; què vol que li digui —ens contestà—. No ho veig prou clar; Anglaterra ho ha acceptat tot massa de pressa.

—Però, de totes maneres, els avantatges són per a vostès.

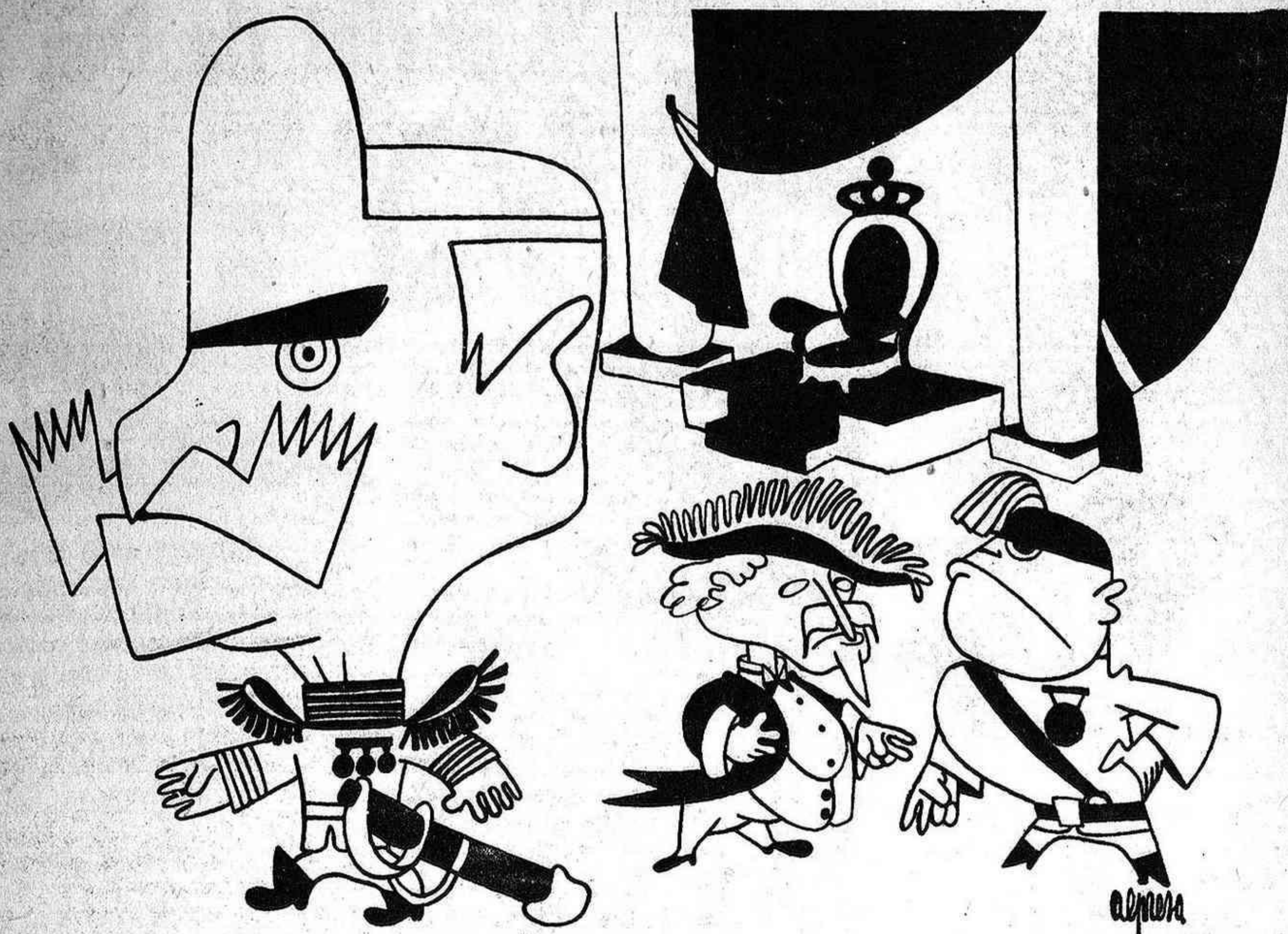
—Ah, sí; això sí que s'; perquè Anglaterra, encara que pèrfida, quan signa un acord el

El món feixista

—Això del dormir també ho haurem de racionar.

—La corona imperial li hauran de fer a les drassanes.

compleix. I com que nosaltres, quan el signem no tenim cap obligació de complir-lo...

—Sí; però miri; Anglaterra, a la S. D. N., va signar una pila d'acords i ara, amb això d'Abissínia...

—Bé; però ho ha fet a favor nostre; cal tenir-lo present.

—I de la part referent a Espanya?

—Ja ho heu vist; nosaltres ens comprometem a retirar la proporció de voluntaris, ja! ja!

—De què riu el **signor conte**?

—D'això dels voluntaris, que em fa gràcia.

Bene: nosaltres, doncs, farem la retirada proporcional dels voluntaris quan ho ordeni el Comitè de No Intervenció.

—I el Comitè, quan ho ordenarà?

—El Comitè ha de tractar, primer, de si els seus membres han de pagar les quotes o no han de pagar les quotes, perquè Rússia no vol pagar i no és just que si ella no paga nosaltres hàgim de pagar. Després haurà d'estudiar si els empleats de la No Intervenció han de cobrar o no han de cobrar; primer, si, pagant els membres, han de cobrar o no cobrar els funcionaris i després, si han de cobrar o no cobrar cas de què els membres no paguin. I en tercer lloc, com haurien de cobrar els funcionaris cas que es decidís que cobressin no pagant els membres. Ja veieu si la solució és complicada. Un cop resoltes aquestes qüestions, el Comitè veurà si s'ha d'ocupar o no s'ha d'ocupar de la qüestió dels voluntaris, és a dir, si la qüestió dels voluntaris entra o no dintre els límits de la no intervenció, que jo crec que no, perquè la no intervenció s'ha d'ocupar només dels que no intervenen

i no pas dels que intervenim. De totes maneres, nosaltres estem disposats a retirar la part de voluntaris que ens toqui si el Comitè s'atreveix a acordar-ho.

—I els «voluntaris» alemanys?

—Home... home... Els voluntaris alemanys no són italians; no, no són italians i, per tant... Home... home...

—Ja he vist també que si s'acaba la guerra abans de la retirada proporcional dels voluntaris, els retiraran tots i fins i tot el material. És veritat això?

—Sí; el material voluntari, s'entén; un material que ens fugia dels dits per anar a Espanya.

—I un cop hauréu retirat tots els voluntaris i tot el material voluntari i la guerra d'Espanya s'hagi acabat, què hi faran els «voluntaris» alemanys i el material voluntari alemany?

El comte Ciano féu un bot i ventà un cop de puny a la taula. En fer el bot es clavà l'aresta de la taula al genoll dret; en donar el cop de puny a la taula vessà un pot de goma.

—**Corpo di Bacco!** —exclamà aguantant-se amb les engomades mans el genoll dret i saltant a peu coix. I, a la invocació a Bacus en seguiren d'altres a la Madona i a tots els sants, mentre anava donant voltes a la sala de rebre saltironejant damunt el peu esquerre. A l'últim, es deixà caure damunt la catifa i començà a revolcar-se amb les dents apretades i xiulant renecs. Quan es calmà, amb els ulls sortits i vermells continuà les seves declaracions:

—**La porca Albions...** I és clar que no podem complir aquest pacte! Imagineu-vos; si n saltres, en virtut del pacte, fem la retirada proporcional, els alemanys, que no l'han signat, no la fan i es queden a Espanya prenosaltres, en virtut del pacte, fem la retirada ara a l'exèrcit de Franco, i si ens retirem del tot un cop hagi guanyat Franco i s'hagi acabat la guerra, qui retirarà els alemanys? Aleshores resultaria que nosaltres no hauríem fet més que treure les castanyes del foc a Hitler, que es quedaria tranquil·lament amb Espanya!

—I doncs, què penseu fer?

—Com, què podem fer? No complir el pacte! I ara! Què us havíeu cregut?

—Però, no complir el pacte? No és un **gentlemen's agreement**?

—Què **gentlemen's agreement** ni ochu quartus. Un **gentlemen's agreement** és un conveni entre cavallers! Això és un **gipsies agreement**!

—Un què?

—Un conveni entre gitans! Abans prefereixo retirar-me i ajudar els rojos per treure els alemanys!!!

AQUEST NUMERO
HA PASSAT PER LA
CENSURA

L'enviat de Déu a la terra, no és grat al fanàtic de la camisa bruna

Pius XI s'haurà d'amagar a Castelgandolfo durant l'estada de Hitler a la Ciutat Eterna

(Del nostre enviat especial)

CONSTERNACIO DEL CORRESPONSAL

En arribar a Venècia, camí de Roma, he hagut de fer nit, víctima d'un atac de reuma.

En llevar-me, l'endemà, la primera notícia que vaig tenir no pogué ésser més desagradable.

Vaig comprar un diari titulat «La Humanitat de Venècia», i a primera pàgina, a grans titulars, vaig llegir aterrit la decisió dels ninotaires de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA de donar per acabada la publicació de tan divertit i remunerador setmanari.

Una mica més avall de la mateixa plana del susdit diari vaig llegir que Mussolini es disposava a retirar els voluntaris d'Espanya, i això em va tranquil·litzar.

Efectivament, dues hores després vaig poder constatar que totes dues notícies eren totalment falses i a més a més la primera, encara era insidiosa.

Figureu-vos la feta que fóra, enviar-me a mi d'enviat especial a Roma per a ressenyar la vinguda del foll Adolf d'Alemanya i d'Àustria a tornar la visita que l'altre foll Benet d'Itàlia i Abissínia li féu darrerament a Berchtesgaden, i a miig camí tallar-me els aliments.

PER TOTS ELS CAMINS ES VA A ROMA

Un cop recobrada la normaltat i restablert del reuma que m'havia permès veure el famós carnaval de Venècia, vaig decidir seguir fins a

Roma, però com que el numerari efectiu metàl·lic que l'administrador de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA (camarada Abril) m'havia lliurat estava exhalant els darrers sospirs, vaig decidir fer el viatge per compte de l'Estat feixista italià i fer-me passar a tal fi per un voluntari feixista evacuat d'Espanya pel Comitè de No Intervenció.

EL CALVARI

Aquesta dissortada ocurrència va estar a punt de costar-me la vida, car a Itàlia ningú no sap que hi hagi cap voluntari que no hagi estat voluntariat per força per anar a Espanya i a tot arreu (Líbia-Etiopia-Palestina).

Sort vaig tenir que en dir jo totes aquestes ximpleries venint de Venècia la gent li va donar per dir que era una disfressa i que feia broma de carnestoltes.

Només una persona va prendre'm seriosament i em va pregar si volia romandre en un museu històric del «fascio» com a llavor de voluntari, matèria raríssima i gairebé esgotada a la pàtria de Neró: aquesta persona fou Mussolini.

Aprofitant la seva bona disposició, vaig pregar-li que es deixés entreviuar sobre l'objecte que a mi em portava a Roma, o sigui el pròxim viatge del Führer d'Àustria senyor Hitler.

L'INTERVIU

—¿...?
—No me'n parieu.
—¿...?

—Aquesta visita és un «quentu». Quan vàrem conceitar-la tenia un objecte, sabeu; aleshores jo no era amic d'Anglaterra i conegut de França, ni era, ni estava a punt d'ésser, Emperador d'Etiopia.

—Vós?
—Bé, ja m'enteneu. Vui dir Víctor Manuel de Savoia.

—Ah!
—Què voleu dir amb aquest canvi? No sabeu que ací no hi ha més rei ni Roc que jo i que si no em faig Emperador és perquè vegin que m'agrada guardar les aparences i les substitucions?

—Però, tornant al viatge de Hitler...?

—No me'n parieu. Més valdria que no vingués! Ara fa més nosa que profit, i per acabar-ho d'acabar els catòlics no el poden veure.

—I el Papa?
—Quin Papa? Ja us he dit que ací no hi ha més papa que jo!

—Ah!
—Què voleu dir amb tant d'ah!
—El Papa sembla que no vol sortir a l'estació a recollir la maleta del Führer...

—El Papa farà el que jo li manaré i res més.

—Però és l'enviat de Déu a la terra.

—Sí, però jo sóc més que Déu.

—Així, per què no salvàveu Schusschnigg?

—Heu vist quina primavera fa més «giovinezza»?

DESPRES

En vista que no podia treure'n l'agraïment, me'n vaig anar a veure el Papa de Roma i li vaig engregar algunes preguntes després d'haver besat l'anell i recollit el bàcul que li queda a terra a cada moment.

El Pare Sant anava a beneir-me

en dir-li jo que ja era un benent i que a més a més venia de part de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, es va gratar el clatell, posant-se la tiara de gairell i va dir-me:

—Així, si vens de Barcelona deus conèixer un tal Pupols, que ens fa la competència?

Jo vaig caure agenollat i no sabia què respondre.

—Tan bon noi que és i tant que hauríem guanyat si hagués volgut anar a mitges en el negoci.

—Quin negoci?

Sa Santedat estornudà eludint explicacions. Jo vaig adonar-me que havia ficat la pota.

Sobtadament, el Sant Pare començà a posar-se neguitós i a dir coses fortes que jo només transcriuré a mitges:

—No me'n parlis —deia tot enfurismat—. Aquest brètol de Hitler, que és un mata capellans, ara té la megalomania protocol·lària que jo, que sóc l'enviat de Déu a la terra, m'hagi de prosternar a les seves potes i fer-li acatament. I fins i tot exigeix que li obri un crèdit en indulgències or a pagar quan acabin totes les guerres que ell pensa no declarar al món. Això no hi ha Déu que ho aguanti!

—I què fareu?

—Doncs anar-me'n de Roma i deixar-li el camp lliure. O més ben dit: anar-me'n al camp i deixar-li lliure la ciutat de Mussolini.

«No en tenen prou que no els hagi excomulgat per metrallar criatures i ara s'han cregut que jo sóc la minyona i que poden enviar-me a comprar tabac.

—Però ací hi ha tabac?

—Ja ho crec!

Vaig sortir esverat a comprar-ne, deixant el Sant Pare amb la paraula a la boca.

Quan vaig tornar, fumant paquetilla, Pius XI ja no hi era.

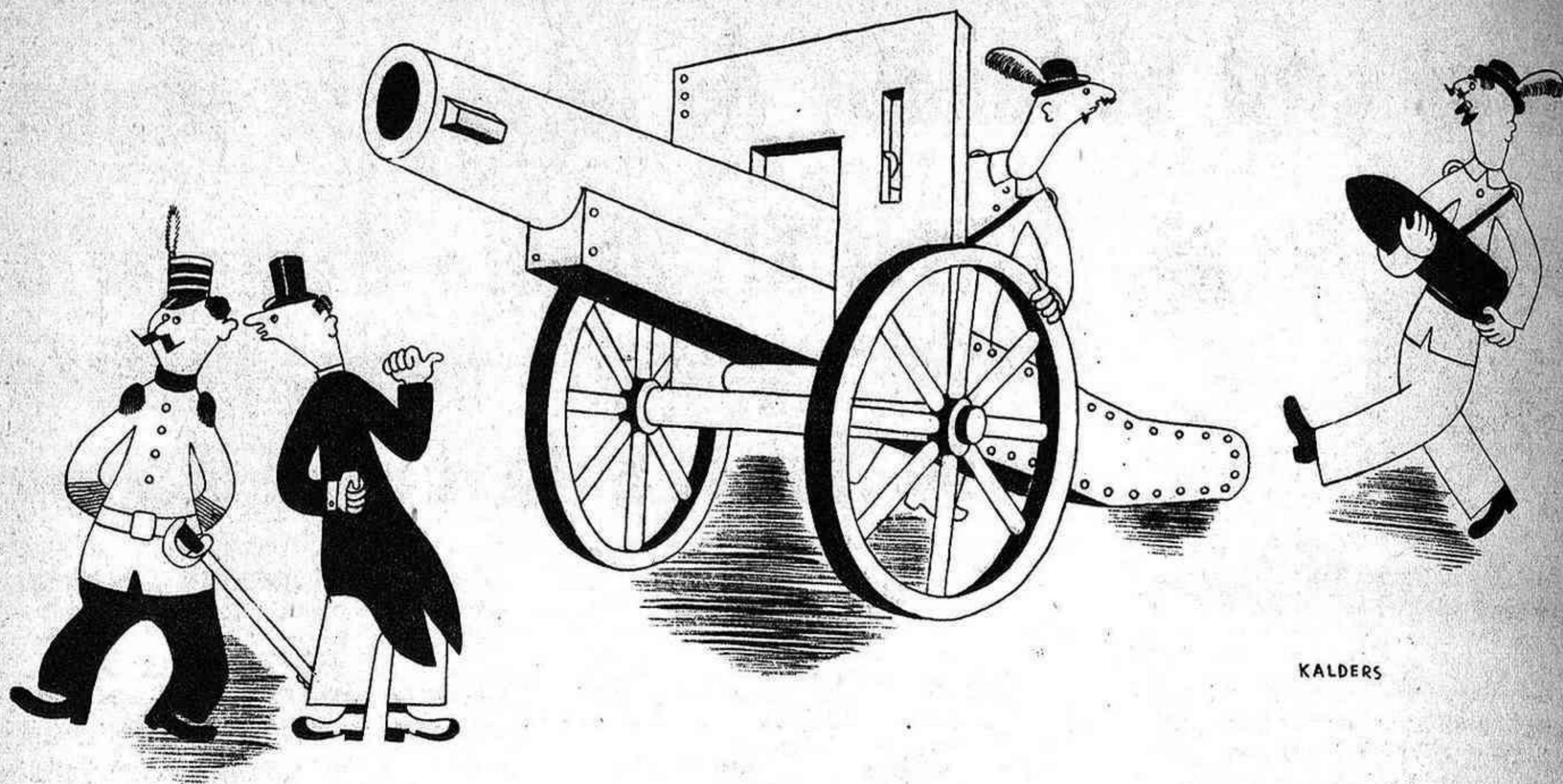
Havia marxat a Castelgandolfo per tal de no fer nosa en la felicitat oficial tapissada de floretes que Mussolini ha decretat per tal de rebre el seu amo Adolf, després de la marxa que li ha fet a Àustria i tot fent veure que fos la cosa més natural del món.

Els arquitectes del Vaticà estan començant la cúpula de Sant Pere i convertint-la en una ensaimada mallorquina, per tal que Hitler, en veure l'hermita no pensi en l'hermita i tinguem a Roma un 2 de maig, que diuen a Espanya.

I així estan les coses al moment que trameto aquesta crònica.

PERE GALLARI

KALERS

LA RETIRADA DE MATERIAL

—Ja ho sap aquest canó que és voluntari?

La desgràcia de la senyora Mònica

La senyora Mònica i el senyor Joan es troben en trencar una cantonada.

—Ai, ai! —diu el senyor Joan— On va tan endolada?

—Sí, miri —respon la senyora Mònica—. Desgràcies que hi ha a les famílies!...

—No en sabia pas res. I fa gaire?

—No; tot just una setmana.

—Sí que és recent.

—Naturalment, una encara està estabornida pel cop. A casa, no fem res de bo.

—Ho comprenc, ho comprenc... I tenia temps?

—Sis anys. Però era una veritable divinitat. Parlava i cantava com els àngels. Tota la família estava boja per ell. Els veïns de l'escala no es cansaven de sentir-lo!...

—Sí que ha estat llàstima!

—Figuri's! No té idea quines vetlles ens feia passar. Estàvem tots pendents del que ella deia. Per ell sabíem com anava «tot això».

—Sí que era aprofitat!

—No en té idea. Lluent, «maco», xerraire... Mai ningú no hauria dit que estàvem a punt de perdre'l!...

I ací, la senyora Mònica eixuga una llàgrima que, indiscreta, se li escorria galtes avall.

El senyor Joan, posant la cara més de circumstància que pot, insinua:

—I no hi havia manera d'evitar-ho?

—Com? Ja vàrem esgotar tots els recursos. Hi férem intervenir el metge del principal, que és un senyor que la sap molt llarga i que venia a les tertúlies de casa. Però fou inútil. La cosa no tenia remei. Estava condemnat, vetaci! El dia que se l'endugueren, hauria hagut de veure el desconsol de tota l'escala. Darrera de les portes ajustades, les veïnes li dien adéu amb les llàgrimes als ulls, mentre aquells homes el baixaven!...

Un silenci, durant el qual la processó va per dintre. No sabent què dir, el senyor Joan comenta:

—Comprend que el trobin a faltar.

—I tant! Des d'aquell dia, el pobre Baldiri no ha fet res més de bo. Ens trobem sols i deseparats, com si tinguéssim el pis buit. A l'hora de menjar, comencem a dirigir mirades al lloc que ha deixat buit, i cregui'm que se'ns fa un nus a la gola, que no podem empassar-nos ni una cullerada de sopa.

—Això és una sort!

Però la senyora Mònica no comprèn l'agudesada. Té els ulls en blanc i el pensament abstret. De cop i volta, diu:

—Ah, si en poguéssim tenir un altre!...

El senyor Joan se la mira de cap a peus, amb aires de dubte.

—Vol dir?...—insinua tímidament.

—Per què no? —salta la senyora Mònica—. Jo li ben prometo que el meu Baldiri no desconsarà fins a donar-me'n un altre.

—Alça—fa per tot comentari el senyor Joan.

—I si en tinc un altre —continua la senyora Mònica— li ben juro que no el perdre. Ni que l'hagi de tenir amagat entre matalassos.

—Farà bé. Un cop d'aire de seguida és agafat. Perquè de què ha mort?

La senyora Mònica resta sorpresa.

—Com? —pregunta—. Diu de què ha mort? Qui?

—Aquest nen seu.

—Un nen meu? Què s'empatolla?

—Però vostè no m'ha dit que se li ha mort un nen de sis anys?

— ara!

—Doncs de què em parlava?

—De l'aparell de ràdio, sant cristià! La setmana passada ens el varen prendre, perquè diuen que escoltàvem Ràdio-Salamanca.

—Ahhhh!!!

El senyor Joan, ara, no va poder-se aguantar més. L'emoció, continguda quan creia que es tractava d'un nen, aquí, en saber que era l'aparell de ràdio, va esclatar torrencialment.

I el carrer va quedar convertit en una vall de llàgrimes.

PAGA AMB LA PINTA

Bernard Shaw, el gran escriptor anglès, ha parlat de Hitler en una conversa amb un periodista. I el seu judici no deixa d'ésser tan enginyós com pintoresc.

«Es l'únic polític —ha dit— que no es pot seja pel món amb un somriure agre-dolç, sinó que té veritablement un aire tan dolent com és en realitat.»

Els canta «mañanas»

Tothom ha lloct la mesura del Conseller d'Economia que instaura els coberts de cinc i de deu pessetes en els restaurants. No ha faltat, però, qui hi fes alguna objecció. Per exemple, els redactors d'un col·lega del matí, que l'altre dia suggerien uns altres coberts de quinze pessetes!

Deien que aquesta és la quantitat que per a menjar pot gastar un transeünt. Felicitem aquests companys, que disposen de sis diaris per a entaular-se. Els redactors de L'ESQUELLA, més modestos, no poden gastar sinó catorze amb setanta-cinc per dia. Esperem que la Gastronòmica instaurarà també uns coberts d'aquest preu.

ESQUELLOTS

CONTRAPUNT

El ritme de la música d'altura s'ha precipitat una mica en l'anacronisme a causa dels excessos de bona voluntat que tant es prodiguen en els temps que corren.

Diem totes aquestes ximpleries a propòsit d'una petita perla observada pels amants de l'òpera que assistiren a les darreres representacions de sarsuela donades al Liceu.

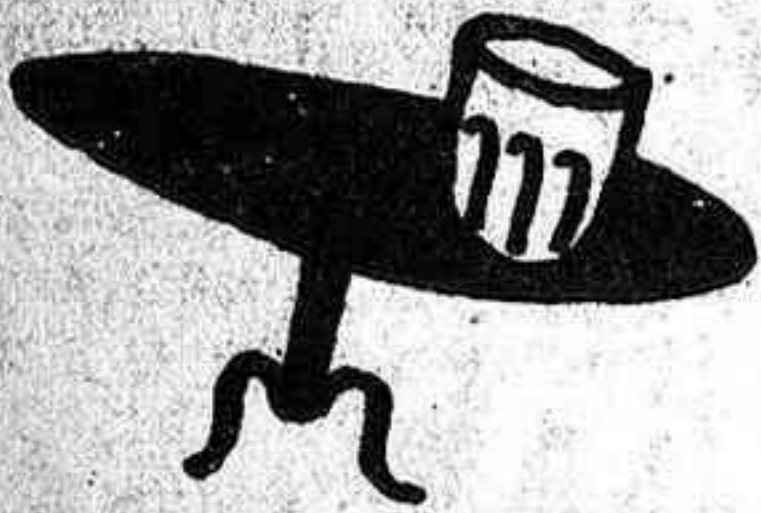
En totes les diverses representacions que en aquesta darrera temporada oficial s'han donat de la clàssica i madrilenyíssima «Verbena de la Paloma», ha comparegut en el moment suprem del tipisme d'aquesta immortal producció escènica, o sigui en la verbena mateixa, un piano de maneta que executava les antagòniques melodies de la joveníssima sarsuela «Katiuska». Això, segons ens ha explicat un erudit del soroll que menys molestava Napoleó, és com si s'haguessin inventat les sopes després de les dents.

A PROPOSIT

A propòsit, volem relatar ara ací, en forma d'esquellot, allò que féu famosa la sarsuela «Katiuska» per raons ben diverses de les que animaven els propòsits gloriosos dels autors.

L'obra, com sap el lector, és d'ambient rus i de cop i volta uns personatges a bastament barbats delen al voltant d'una taula de cafè:

—Capitàn, ¿tomamos una copita de caviar?

«DIGUES-ME EL QUE ES BARRA»

Domènec de Bellmunt, né Domingo Pallera, autor de diversos llibres que se solien publicar per allà a la Festa del Llibre —coincidències sense importància, qüestió simplement d'aprofitar l'ocasió— era cap de Negociat a la Conselleria de Sanitat de la Generalitat de Catalunya. Un xicot estudiós, un estudiant aprofitat, un advocat actiu, un funcionari modèlic. Però de què poden servir totes aquestes qualitats i un càrrec de Sanitat quan hi ha guerra i quan l'enemic trepitja ja el sòl de Catalunya?

Pràcticament, de res. Es al front on cal anar a defensar la pàtria envaïda.

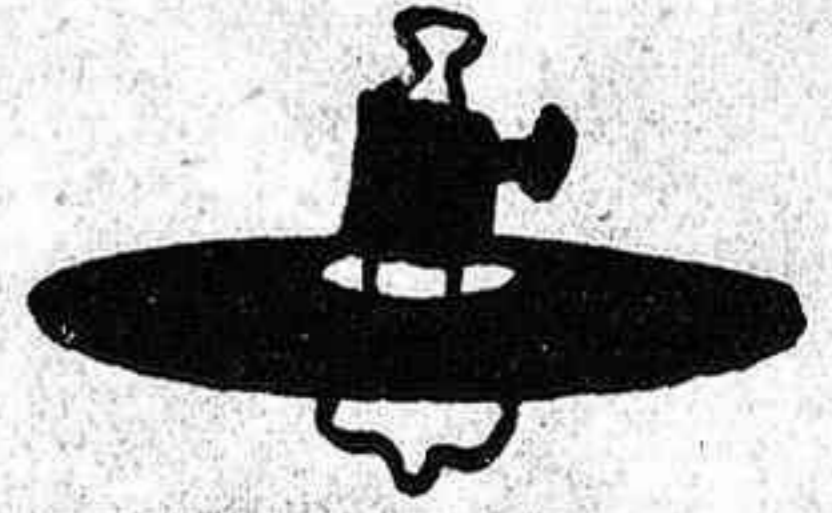
I és el que deia l'autor de «Les Banyes del Tibidabo»:

—La guerra s'ha de guanyar ara a les cancelleries.

I, en efecte, es féu nomenar canceller (com si diguéssim pixatinters) del consolat espanyol de Toulouse.

I se n'ha anat al front com un sol home. Al front diplomàtic, s'entén.

AQUEST NUMERO
HA PASSAT PER LA
CENSURA

LA IBERICA DEL PADRE

La «Ilustración Ibérica» (del Padre?), antagónica revista il·lustrada, oposada a «Mi Revista» amb el sobrenom suggestiu de «Vuestra Revista», publica en el seu número darrer una foto de la popularíssima «vedette» del Còmic, Marujita Tomás, amb el següent epígraf:

«Marujita Tomás, la gentil vedette del teatro Cómico, estrella de la revista frívola, a quien el público aplaude todas las noches...»

Hom suposa que la gentil Marujita, que també treballa a les tardes, potser no és tan aplaudida com a les nits, per bé que deu ésser a causa de segons quines condicions meteorològiques difícils de controlar.

Francament, si no és així, no ho entenem.

—Quin bé de Déu!

—El Govern ha prohibit fer política als estrangers.

—Sí; això és la retirada de voluntaris, abans de començar la guerra civil d'invasió.

Albània!... Aparteu les criatures!

Albània, aquell país d'opereta que viu a l'esquena de l'imperi del «signor» Mussolini, està a punt de jugar un gran paper d'Estat europeu. El rei Zogú, cansat que se'l prenguin a broma, ha decidit fortificar el seu regne... i sembla que seran els anglesos els qui pagaran les fortificacions.

Aquestes són les sorpreses que hi ha sota la lletra dels acors de Roma. Mr. Hore Belisha s'ha passejat aquests dies per la Mediterrània en el seu «yacht» i ha arribat a serioses conclusions amb l'estat major italià.

L'imperi de l'emperador de butxaca (llei-geixi's Víctor-Manuel II) està inquiet pel visible salt alemany vers la Mediterrània. Per a parar-li els peus, només existeix un punt a propòsit: la petita i idíl·lica Albània.

I dona la casualitat que la gendarmeria

albanesa, força gairebé tan important com l'exèrcit del país, està pa comanada per oficials anglesos.

I Roma ha pensat de bastir, a Tirana, un reducte de resistència contra les aspiracions del Reich, reducte construït damunt la base de l'exèrcit albanès amb la col·laboració anglesa.

«Tirana!...», com deia aquell pasdoble que fa uns anys féu forrolla a Barcelona.

I diuen, també, que el port de Durazzo, que ofereix grans possibilitats, serà també engrandit. Segurament a fi de donar-li una major «durazza» (pam!... això és el soroll de la bufetada que segurament el lector donaria a l'autor de l'acudit aquest, de tenir-lo a l'abast de la mà).

Vetaci com Anglaterra, amb aquella flema que tothom qualifica de britànica, fa tots els possibles per a llimar l'eix Roma-Berlin.

Ens han descobert!

El senyor Anònim ens tramet la lletra següent, el destí natural de la qual era el cove, i que surt publicada gràcies a una badada simultània del director i del sardanàpal corrector de proves:

«Senyor Director de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA:

Aquí ens coneixem tots. Segurament vostès inventaran qui sap les excuses per a justificar de cara al lector el no haver sortit la setmana passada. Els adverteixo per endavant que a mi, noi! Sóc massa viu. L'ESQUELLA no va sortir la setmana passada per la senzilla raó que els seus redactors volien santificar les festes. ¿Què es creuen que no ho sabem que era Setmana Santa? Qui més, qui menys, a casa tots tenim calendari antic règim, un d'aquells calendaris on el dijous i el divendres sant estan marcats mig de vermell.

I és clar: com que vostès són una colla de carques, volgueren celebrar la solemnitat. Eh que hi toco? No s'atreviren a fer broma en setmana santa...

Però dec advertir-los que això no els servirà de res. A Déu, no se l'enreda així com així. Vostès figuren a la llista negra que hi ha a la porteria de Sant Pere, i no podran entrar a la glòria, encara que portin un passi signat pel mateix president del Comitè Econòmic del Cel.

Apa, que, com ja he dit, aquí ens coneixem tots. I una altra vegada, dissimulin una mica millor aquests sentiments religiosos que, vulgueu o no, porteu arrellats a l'ànima.

Buenas!

(Signat) ANONIM.

— Ets un covard si no et presentes.

— Es que penso fer-me fort aquí, o Vilafacciosa.

El Secretari General de la S. D. N. contesta la carta del Sr. Alvarez del Vayo

La No Intervenció ha estat un èxit de la S. D. N. perquè els Estats socis no han intervingut mai

El fracàs ha estat dels Estats no socis, que encara intervenen

El nostre corresposnal a Ginebra, en la seva darrera carta, en la qual, per cert, comet la incongruència de queixar-se perquè no li escrivim més sovint —com estan els temps, perquè si és ell el corresposnal qui ha d'escrivir el i no nosaltres— ens inclou el borrador de la resposta del Secretari General de la S. D. N. a la carta del ministre d'Estat de la República Espanyola, senyor Juli Alvarez del Vayo.

I com que el que ens diu en la seva carta pròpia no té altre interès que el de demanar nos diners, reproduïrem l'altra, prèviament traduïda:

Produïts Avenol S. D. N.—Genève.

Monsieur Julio Alvarez del Vayo.

Barcelona.

Molt senyor meu i de la meva més distingida consideració:

En el seu degut temps he rebut la seva amable carta en la qual em parla de coses de la Societat de les Nacions, organisme del qual m'ocupo a estones perdudes. Em parla vostè en la seva carta d'alguna cosa que em sembla recordar, encara que no n'estic molt segur, sobre una resolució de la Societat, el Secretariat General de la qual ostento, en la qual esperava, el 29 de maig de 1937, que amb la màxima celeritat fossin retirats els combatents no espanyols que prenen part en la guerra d'Espanya.

Aquesta lloable iniciativa, presa pel Comitè de No Intervenció, em sembla recordar que va produir una satisfacció general entre els socis de la Societat.

Em parla també vostè de què el 2 d'octubre del mateix anys 1937 encara no s'havia retirat cap voluntari i que la Societat lamentà el fracàs de la No Intervenció i que s'acordà, encara que no per unanimitat, que caldria examinar la fi de la no intervenció si els voluntaris no eren retirats en un termini breu.

Pel que fa referència a aquest apartat, he de fer-li observar que l'aparaula breu no té cap determinació o en té infinites. Un termini breu, per a una efímera o alguna altra bèstia semblant, és una fracció de segon que va per allà a la milionèsima, però que per a un lloro, que viu més de cent anys, un termini breu es pot allargar fins a deu anys. La composició de la nostra Societat, doncs, fa que la brevetat del termini pugui ésser determinada cap allà als deu anys que, evidentment, encara no han transcorregut. Quant a la constatació de l'existència de cossos estrangers a Espanya, cregui que m'omple de satisfacció perquè potser així la guerra que està

destruint el vostre país s'acabarà més aviat, amb gran satisfacció d'aquesta Societat, fundada amb l'únic objectiu de mantenir la pau per tots els mitjans, encara que sigui per mitjà de la guerra.

I, en fi, senyor Ministre, vostè em demana que la qüestió de la intervenció estrangera al seu país sigui inclosa en l'ordre del dia de la sessió del Consell del dia 9. Bé; si ho vol, miraré de recordar-me de fer-ho; però de vostè a vostè, i confidencialment, que potser estem donant una mica massa de feina al pobre Consell. Perquè què es pensa que pot fer el pobre Consell? Constatar novament, per una part, que la No Intervenció ha estat una fracàs; però per l'altra haurà de constatar que la No Intervenció ha estat un èxit. I com que el fracàs de la No Intervenció l'han tingut Estats que s'han retirat de la Societat, en aquest dilema el Consell no podrà sinó

constatar amb alegria que els seus membres, tot i les temptacions exteriors, han complert estrictament el compromís de no intervenir passés el que passés.

Es per això que jo li aconsellaria, Monsieur, que no s'hi encaparrés massa i fes com faig jo, anar tirant de la rifeta.

I desitjant, senyor Ministre, que la seva senyora i nens estiguin bé de salut, resta de vostè, Monsieur, sempre segur servidor per tots els secrets que li vulgui confiar,

Secretari General de la S. D. N.
JOSEP AVENOL,

P. S.—Permeteu-me, senyor Ministre, recomanar-vos el producte «Avenol», el millor en el seu gènere per a excitar les gallines a pondre. Amb el producte «Avenol» la batalla de l'ou és guanyada. També per netejar i untar les armes: Provar-lo és adoptar-lo.

—El somni de moltes nits de primavera.

EL SANT JORDI DE ROMANIA

— Aquí no hi ha més dragó feixista que jo!

NOSALTRES vistos de *PERFIL*

Per tal que L'ESQUELLA no deixi de publicar-se

Es sabut que el director de L'ESQUELLA i alguns dels seus dibuixants i redactors més destacats han decidit de deixar la ploma o el llapis pel fusell. Han marxat, o són a punt de marxar, al front com a voluntaris. El gest no pot ésser més exemplar. Demuestra que sota l'humor dels que confeccionaven el popular setmanari glatia una passió, i que llurs estirabots, llurs crítiques, llurs sarcasmes, eren inspirats per un ideal. Davant de llur gest nobilíssim no ens resta sinó llevar-nos el barret i tributar-los tota la nostra admiració. Car és evident que en aquesta hora, per molt útils que creguem els llapis i les plomes,

hem de reconèixer que no en són de bon tros tant com un fusell o una metraladora manejats amb fe.

Però, segons ens diuen, aquest gest tindrà per a L'ESQUELLA conseqüències mortals. Es a dir, que deixarà d'ésser publicada. I això sí que ens sembla lamentable. Lamentable perquè durant aquests últims temps L'ESQUELLA ha contribuït molt a mantenir la moral de la reraguarda, a difondre la fe, l'optimisme, fins i tot a fer més cautes els aprofitadors de la reraguarda.

Amb L'ESQUELLA, doncs, desapareixeria un dels tòpics morals més saludables que pos-

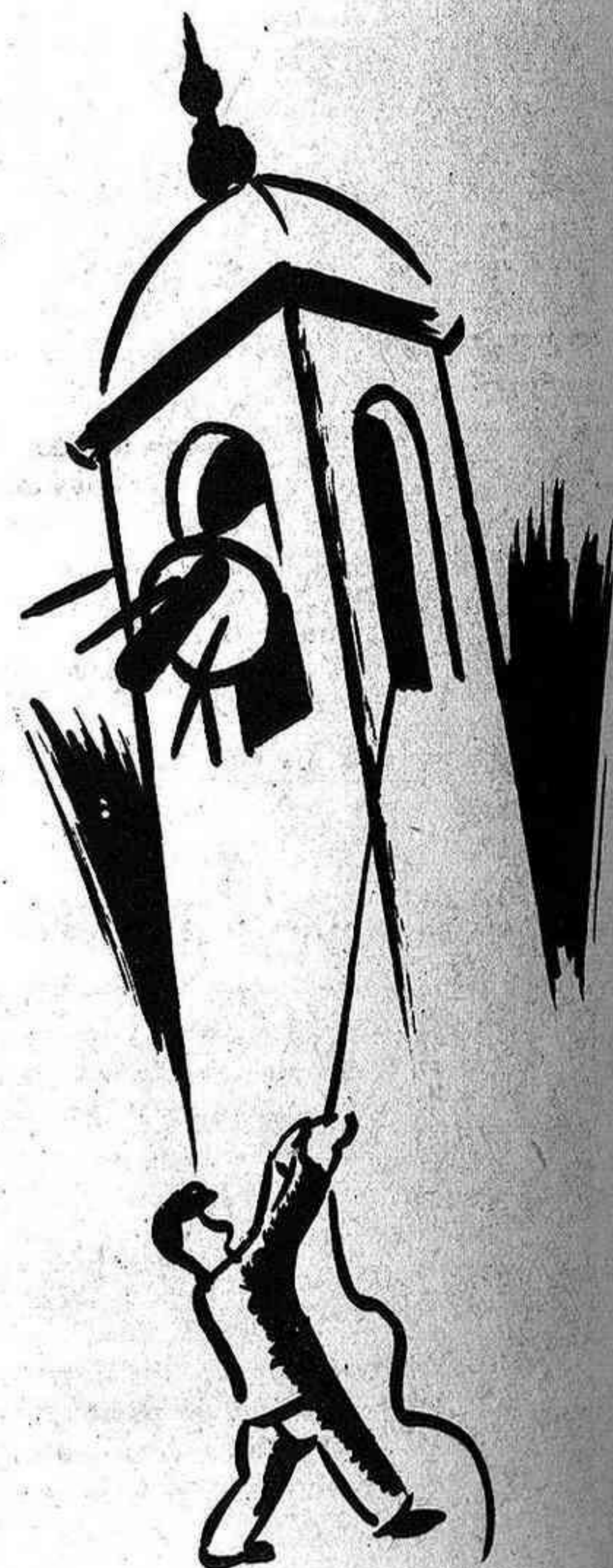
seïm en aquests moments. Car cal saber riure: riure àdhuc davant de les dissorts i de la mort. Riure i riure's dels nostres enemics. Que res com la rialla difon l'optimisme i fa sentir els homes superiors.

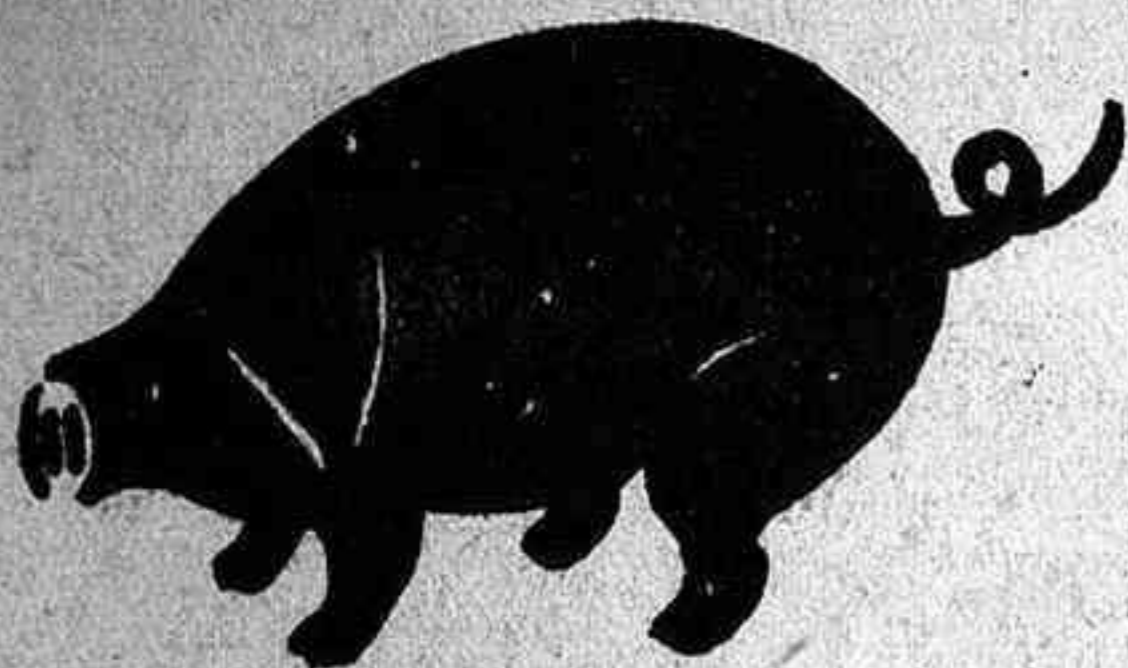
Altrament ¿es tan sols moralment lícita aquesta interrupció? Aquell que se'n fes responsable, ¿ha pensat en la història i en la tradició de L'ESQUELLA, lligada sempre, amb més o menys d'encert, a la causa de la llibertat?

No; L'ESQUELLA no hauria d'interrompre la seva vida. Per molt que sigui de doldre el buit que hi deixen aquells que se'n van; per molt que llur humor i llur intel·ligència es faci enyorar, cal que siguin reemplaçats per altres llapis i per altres plomes. Cert que no sempre les pàgines de L'ESQUELLA han estat animades com les d'avui. Altres vegades, però, ho han estat tant o més. Penseu que per les seves pàgines han passat molts dels nostres millors dibuixants i molts dels nostres escriptors més populars. En realitat, amb els seus alts i els seus baixos, L'ESQUELLA ha estat un índex de l'humor barceloní. No hauria, doncs, de desaparèixer, mentre ens quedí una mica d'humor. Es a dir, mentre —ja veieu si és difícil— no vinguin els feixistes a fer-nos-el perdre del tot.

BEGUR

Si això ho diguéssim nosaltres de nosaltres mateixos, vostés dirien que som uns tífes. I tindrien tota la raó.

LA TRAGEDIA DEL PORC

En una cort enllà de Catalunya, hi senyorejaven un marrà. Aquest fet ha sovintejat molt en la Història, però això a què anem a referir-nos ara no es allò d'abans. Ara parlem d'un camperol aragonès que posseïa un porc. Un porc de quatre potes, lluent, rodanxó, amb una cua enravinxada com l'espina d'un arrencataps, i les catorze arroves del qual constituïen tot allò que al món tenia algun interès per al camperol. La perspectiva dels futurs pernills i embotits de la bestia era tota la seva cultura política, i el seu egoisme estret completava la seva migradesa d'ideals. Així, doncs, quan es produí l'atacada feixista i cada vegada que la lluita s'apropava al poble, l'home no pensava sinó en amagar anguniós el seu porc sota terra cobrint-lo amb fulles i brancatge, i si les línies de combat s'allunyaven, parava bé les orelles una endavant i l'altra endarrera, i el veia al sol. Llavors comentava respirant satisfet:

—La guerra marxa bé.

En certa ocasió les hordes invasores arribaren a penetrar en el poble; de seguida fou aquest reconquistat per les nostres forces, i quan tothom li donava ja irònicament el condol per la pèrdua de l'animalàs, l'home el «descamoullà» triomfalment:

—La guerra marxa bé!

La victòria, per ell, no fou la reconquesta militar, sinó la perennitat del porc.

Però com que tot té fi en aquest món de porcs, també al seu li arribà l'hora. Contractaren els facciosos amb tal luxe d'elements desproporcionats a l'objectiu, que no semblava sinó que aquells morts de gana flaïressin l'existència de l'exuberant garrinàs, i assoliren invadir el poble. I la bestiola, talment com si comprenguéssim que arreu del poble hi campava la seva família, no parà de grinyolar com si ja el matessin, fins que fou descobert amb gran cridòria a quatre llengües dels «nacionales».

El camperol aconseguí de fer-se escàpol d'aquella nova Babel on tot era afusellat, i així que arribà a les nostres línies fou portat a presència d'un dels caps. L'home estava horritzat:

—Comandant, això va molt malament.

—I doncs?

—He perdut la guerra!

UN QUE ES VOLIA APROFITAR

Durant l'avang dels invasors darrera l'aviació, l'artilleria i els tancs estrangers, més d'un cop els que es creïen fer un passeig militar s'han trobat, tot d'una, voltats i copats. Una posició italiana fou sorpresa d'aquesta manera i tots els que la guarnien quedaren presoners de les nostres tropes.

Un dels voluntaris enviats per força per Mussolini no se'n sabia avenir. I l'interpret traduïa:

—Diu que la sorpresa fou tan gran que ningú no s'entenia; i el que és pitjor, que en la confusió que es va armar tothom volia manar. Fins el caporal cuiner! Què el cuiner, fins un oficial espanyoll!!!

ANÈCDOTES DE GUERRA

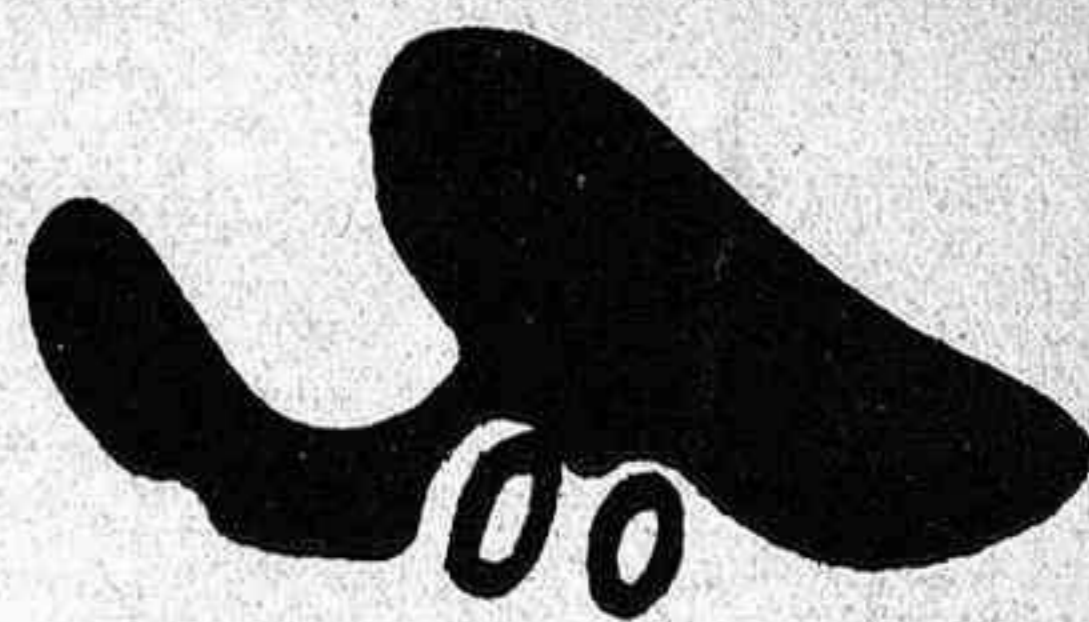
TORERO PER EVOLUCIO NATURAL

A Sevilla, fora de les molèsties d'ésser robat, empresonat o afusellat, una de les coses més empipadores, conta un evadit, és que les patrulles et deturen a cada moment, t'es-corcollen, t'insulten i et fan caminar amb les mans enlaire per poca pinta d'obrer que tinguis.

A un sevillà, tot dolorit de muscles de tant aixecar les mans, li pregunta un patrullaire de camisa blava encanonant-lo amb la pistola:

—¡Eh, tui ¿Eres comunista?

—¿Quién, yo? Dende er 18 de julio soy banderiyero.

UN PARELL D'HEROICITATS PER A UN REPORTER

Un pilot de la nostra aviació, després d'un seguit d'heroicitats que foren recollides en un reportatge, va tenir la desgràcia d'ésser abatut a dos mil metres d'altura. Es llançà de l'avió amb el paracaigudes, però perseguit per l'avió enemic arribà ferit i amb la cara cremada a l'hospital. L'autor del reportatge i amic seu el va anar a veure i, enllaminat per l'antelior èxit periodístic, li digué:

—M'agradaria de veure en algun front o saber algunes gestes més d'aviadors per fer un altre reportatge.

El pilot es quedà un moment pensant i contestà:

—Home, és ben fàcil. Mira, quan jo em tornaré a incorporar, que serà aviat, procuraré fer-te un parell de coses.

—Em sembla que a l'últim Romania no podrà romandre com romanica.

—Ai, dispensil No l'havia reconeguda.

CINQUANTA CENTIMS